

ВСТУП

З покоління в покоління український народ плекав велику побожність до Пречистої Діви Марії. Почитання Пресвятої Богородиці бере свій початок від прийняття Україною християнства 988 року. Але й перед цією офіційною датою українці, що цікавилися християнством, пізнавали богородичний культ, практикований у грецьких колоніях на узбережжі Чорного моря, заселених переважно християнами. Греки-колоністи жили Богородичною духовністю, яка походила з візантійської традиції. З цих візантійських джерел черпали й сусіди греків українці, які вільно приймали християнську віру. Культ Богородиці сприймався українцями ще й тому, що в їх культурі жінці й матері надавався високий суспільний статус берегині дому, продовжувачки роду і виховательки суспільної моралі.

Поширення християнства призвело до всенародного почитання Пресвятої Богородиці. На її честь споруджуються храми, пишуться ікони. До окремих храмів і чудотворних ікон відбуваються паломництва вірних, храмові свята переростають у прощі. В Україні славними осередками почитання Богородиці стали Київ, Почаїв, Зарваниця, Унів, Крехів. А у ХХ столітті таким місцем став храм Успення Пресвятої Богородиці у селі Грушів. Ця дипломна робота присвячена дослідженню Грушівської Богородичної святині, виникненню, розвитку і сучасному впливу цієї святині на віруючу громаду села Грушів. Паломники, які на свята Пресвятої Трійці, Успення Пресвятої Богородиці та Воздвиження Чесного Хреста відвідують це святе місце, стають учасниками особливих відпустових благодатей, якими Грушівська святиня була удостоєна ще в ХІХ столітті. 26 квітня 1987 року відбувся ряд з'явлень Пресвятої Богородиці, після чого паломництва до Грушова стали масовими. В наш час щороку в другу неділю травня відбувається єпархіальна проща з участю тисяч вірних. Хоча ця Богородична святиня й широко відома, проте недостатньо досліджена богословами і науковцями.

Мета цієї праці: глибше дослідити Грушівську Богородичну святиню, особливо з'явлення Богородиці 1987 року, показати вплив цієї святині на сучасну українську духовність.

Церква ще й досі вивчає автентичність з'явлень Богородиці і на разі не зробила остаточних висновків. Проте багато ознак, серед яких і поглиблення віри людей, зростання народної побожності, виявленої в масових паломництвах, - свідчать про благодатний вплив Богородиці у Грушівській святині.

Дипломна праця складається із вступу, двох розділів і висновків.

Джерелами, використаними під час написання праці, стали:

«Памятка з отпусту в Грушові» - це історія Грушівської Богородичної святині, яку описав у свій час Грушівський парох отець Іван Коростенський на підставі розповідей своїх парохіян. Цей опис був переглянутий, зредагований і виданий друком 1913 року після смерті отця Коростенського отцем катехитом Самбірської гімназії Іларіоном Гмитриком з благословення Константина Чеховича, єпископа Перемиського;

«Коротко про Грушів та Грушівську ікону Богоматері». Автором цієї брошури є отець

Василь Боянівський. У брошурі широко використовується текст попереднього джерела, збагачений описом історії Грушівської Богородичної святині періоду з 1912 по 1995 роки. Брошура з'явилася друком 1996 року з благословення Юліана Вороновського, єпископа Самбірсько-Дрогобицького;

«Проща до Грушева» авторства Йосифа Бевза. В ній очима очевидця передані події з'явлень Богородиці 1987 року. Третє, перероблене, доповне і уточнене видання книжки побачило світ 2008 року.

Для розкриття теми додатково використано матеріали періодичної преси, перекази старших людей, свідчення очевидців та анкети анонімного опитування.

З двох розділів головної частини дипломної праці перший розділ присвячений історії – від спостережень цілющості води, зруйнування і відновлення джерела і до побудови храму на цьому місці. Далі ми прослідковуємо надання святині статусу відпустового місця, закриття храму в радянський період. З'явлення Богородиці стали новим етапом в історії Грушівської Богородичної святині: храм було відчинено, відбулося перше прилюдне богослужіння УГКЦ у Грушові після виходу Церкви з підпілля і посвячено опіці Грушівської Богородиці Самбірсько-Дрогобицьку Єпархію.

Другий розділ присвячений впливу Грушівської святині на духовне життя грушівської християнської громади. Для цього аналізується новітньо укладений «Акафіст Пресвятей Богородиці, що в Грушові прославилася» як вияв місцевої літургійної традиції, а також методом інтер'ю досліджується богородична духовність мешканців села. Бланки інтер'ю складено з допомогою п. Сергія Оленовича, викладача соціології Дрогобицького педуніверситету, та отця Івана Гаваня, богословського консультанта дипломної праці.

Два додатки до дипломної праці містять фотографії Грушівської святині: місцевості, храму, ікони, криниці, а також зразок бланку-інтерв'юера, що дає змогу скласти повніше уявлення як про богородичну святиню, так і про методи проведення дослідження впливу Грушівських подій на сучасність.

ВИСНОВКИ

Грушівська Богородична святиня є одним із місць, що його обрала Богородиця, аби видимо являти свою благодатну присутність між людьми. Цим Грушів схожий на Почаїв, Зарваницю чи Люрд. Подібно до інших Богородичних святинь, Грушів є не тільки центром паломництва і народного благочестя, але й має церковне визнання автентичності благодаті, отримуваної через заступництво Пресвятої Богородиці.

Історія з'явлень Богородиці і пов'язаних із ними зцілень людей сягає ще XIX століття і показує, що, попри спроби протидії цим з'явленням, почитання Богородиці завжди виявлялося потужнішим. Найяскравішим чином сила благодаті відкрилася в радянську добу, коли проти святого місця було використано всі державні, адміністративні і каральні важелі. З'явлення Богородиці в Грушові сталося рівно через рік після Чорнобильської катастрофи. Віруючі люди вбачають символіку в цій річниці: катастрофа Чорнобиллю – і антитезою до неї надія Грушова; духовний занепад Радянської держави – і духовне відродження України, яке почалося з Грушова і розвинулось у виході з підпілля УГКЦ; крах атеїстичної імперії – відродження Української держави.

Найбільшим грушівським чудом стало духовне пробудження народу. В дипломній праці це чудо проілюстроване на прикладі мешканців Грушова – безпосередніх свідків, очевидців і учасників подій 1987 року. Опитування мешканців проведене згідно з вимогами соціології,

була опитана репрезентативна кількість мешканців. Із результатів опитування виникає, що з'явлення Богородиці призвели до позитивних духовних змін, стали справжньою Божою благодаттю для церковної спільноти, сімейних відносин. Те, що сталося в душах грушівчан, більшою чи меншою мірою сталося в широких верствах народу, заклало духовні основи для всенародного кличу про рідну Церкву, самостійну і незалежну державу, про дотримання головних людських і громадянських прав. Хоча дипломна праця написана на підставі наявних дуже скромних джерел, є надія, що й вона стане внеском у дослідження Грушівської Богородичної святині і сприятиме наступним більш глибоким і аналітичним дослідженням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Святе Письмо і офіційні документи Церкви
Святе Письмо Старого та Нового Завіту. Рим 1990 / пер. О. Хоменко.
Катехизм Католицької Церкви, «Місіонер» 2002.
2. Джерельна
Бевз Й. Проща до Грушева, 3-те видання. Дрогобич 2008.
Боянівський В. Коротко про Грушів та Грушівську ікону Богоматері, Дрогобич 1995.
Гмитрик І. Памятка зъ отпусту въ Грушовэ, Зъ печатнэ М. Бэлоуса въ Коломыэ 1913.
3. Допоміжна
Акафіст пресвятій Богородиці, що у Грушеві прославилася.
Бурчак А. Відпусти у Грушові // Дрогобиччина земля Івана Франка, кн. І, Нью-Йорк-Париж-Сидней-Торонто 1973.
Гринчишин П. Від Зарваниці до Гарабандалу, ч. І - Івано-Франківськ 2006.
Гулько Я. Грушівське «чудо» // Людина і світ, вересень 1987.
Круковець Є., Фаріонов М. Щаслива історія Грушева // Вільна Україна, 5 грудня 1966.
Курпіль С. Сенсації навколо Грушева // Ленінська молодь, 26 травня 1987.
Майкут В., Борис Т. До Грушова ведуть стежини, Дрогобич 2008
Петренко К. Хто ж створив «чудо»? // Радянське слово, 9 травня 1987.
Попп Т. Громадськість засуджує дії релігійних екстремістів // Радянське слово, 19 травня 1987.
Спанчак М. Грушова // Дрогобиччина земля Івана Франка, кн. І, Нью-Йорк-Париж-Сидней-Торонто, 1973.
Федів Л. Полюбити Грушів, як Божа Мати полюбила його // Жива вода, травень 1995.
Церковний календар 2009. Самбірсько-Дрогобицька Єпархія Українська Греко-Католицька Церква.
Die wundertätige Ikone der Madonna von Hruschiw, с. 7.
4. Додаткова
Бриндак І. Що таке «відпуст» – відповідає Ігор Бриндак // З любов'ю в світ, червень 2008.
Вояковський Н. Шляхами наших прочан, видання друге, Львів 1998.
Крип'якевич І. Історія України, Львів 1990.
Моральне богослов'я Католицької Церкви, III том, Авторизований переклад з

французької Архієпископа Кир Володимира Стернюка, Львів 1995.
Ортинський І. Під твою милість прибігаємо, видання друге, Івано-Франківськ 2004.
Панас К. Історія Української Церкви, Львів 1990,
Blazejowskyj D. HISTORICAL ŠEMATISM OF EPARCHY OF PEREMYŠL including THE APOSTOLIC ADMINISTRATION OF LEMKIVŠČYNA (1828-1939), Lviv 1995.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Історія.....	6
1.1. Перші зібрання біля джерела цілющої води.....	6
1.2. Офіційне визнання Церквою.....	15
1.3. Події навколо Грушівської Богородичної святині у 80 рр. ХХ ст.....	22
Розділ 2. Значення Грушівської святині у духовному житті грушівської християнської громади.....	33
2.1. Літургійна традиція.....	33
2.2. Благочестя.....	39
2.3. Вплив Грушівської Богородичної святині на сучасне духовне життя.....	43
Висновки.....	46
Додатки.....	48
Список використаної літератури.....	56